

DE LUSTGRAVEN

(vervolg)

“O God! ik dank U, dat ik niet ben gelijk de anderen mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar,” Luk. 18:11. Mijn dunkt, ware de zin van die man met de woorden, die hij sprak, gans in overeenstemming geweest, dan zou de Heere hem niet veroordeeld hebben. Geen rover en dergelijke te zijn is zekerlijk iets wenselijks en goeds.

Hoe? zoudt gij wel rovers, dieven, dronkaards willen zijn? Zekerlijk niet. Hoe gaat het deze mensen, zo al niet altijd, dan toch in het algemeen in deze wereld? Had deze niet gestolen, had gene zich niet aan de drank verslaafd, was een ander niet zo losbandig geweest, zou het hem dan wel zo slecht gegaan zijn, als het nu gaat? Dat gij nu zulke mensen niet zijt, is u dat niet met recht lief? Al zijt gij ook daarbij arm, zo zijt gij toch eerlijk en kunt u bij ieder fatsoenlijk man vertonen. En als gij u daarover verblijdt, zou dat strafwaardig zijn? Gewis niet.

Horen wij de arme man verder, dan moeten wij hem immers nog meer achten; want wat zegt hij? Zegt hij: zulk een onberispelijke man heb ik mijzelf gemaakt, ik heb mij van mijn jeugd af voor zulke afwijkingen en dwaalwegen behoed en bewaard? Ik heb mijzelf voor alles gewacht, en dat moesten anderen ook doen, dan zou het hun ook beter gaan? Neen, geen woord van die aard. Maar wat zegt hij dan? “Ik dank U, o God!” Wien schrijft hij het alzo toe? Volgens zijn woorden niet zichzelf; men zou veeleer denken, dat de aaneenschakeling zijner gedachten deze geweest ware: “Ware ik in zulke omstandigheden geboren en opgevoed, als zij, die zulke wandaden uitoefenen, ware ik in dergelijke verzoeking gekomen, had ik zulk een ongelukkig temperament als gene, o! dan zou ik wellicht nog veel erger geworden zijn dan zij, ach! dan zat ik misschien thans in de kerker, inplaats van hier in de tempel, of ik hing wellicht zelf aan het hout.

Wien zal ik, wien moet ik alzo de eer en de dank daarvoor toebrengen, dat ik niet ben gelijk vele andere mensen? Mijzelf? Dat zij verre van mij! U, U, o God, dank ik daarvoor. Gij hebt over mij gewaakt, Gij hebt mij bewaard en tot nu toe geleid. Daarvoor dank ik U nu, maar bid U tegelijk: Trek Uwe hand niet van mij terug, o God mijns heils.”

Vindt gij daarin wel iets, dat tegen het Woord Gods is? Zekerlijk niet. Maar zo meende deze man het volstrekt niet. Op het best genomen ging het hem gelijk hun, die men vraagt hoe zij varen, en die daarop zonder met hun hart te spreken, antwoorden: Wel, Goddank! Men doet het slechts zo, het is natuur- en sleurwerk.

Maar hetgeen ik er eigenlijk mede wilde zeggen, is dit: dat de zonden van andere mensen ons volstrekt niet moeten dienen, om onze eigen voortreffelijkheden met blijdschap bewust te doen worden, ons te verheffen en hen te verachten; maar dat zij ons tot een spiegel moeten verstrekken, waarin wij onze eigen gedaante zien en tot onszelven zeggen: zie, dat ben ik.

Zo denkt Salomo er ook over, Spr. 27:19 “Gelijk in het water het aangezicht is tegen het aangezicht, alzo is des mensen hart tegen de mens.” Wij rechtvaardigen daardoor andere mensen in hun goddeloosheid niet, verkleinen, verontschuldigen hen niet, doch veroordelen hen, maar ook onszelf met hen, zo als het ware, dat wij in de krankheden van anderen een voorbeeld zien, hoe het ook ons zou kunnen gaan.

Deze gedachten moeten ons ook bezielen bij de beschouwing van het gedrag der kinderen Israëls in Tabeera.

Numeri 11:1-4, 10-15

“En het geschiedde, als het volk zich was beklagende dat het kwaad was in de oren des Heeren; want de HEERE hoorde het, zodat Zijn toorn ontstak, en het vuur des HEEREN onder hen ontbrandde, en verteerde, in het uiterste des legers. Toen riep het volk tot Mozes; en Mozes bad tot den HEERE; en het vuur werd gedempt. Daarom noemde hij den naam dier plaats Tabeera, omdat het vuur des Heeren onder hen gebrand had. En het gemene volk, dat in het midden van hen was, werd met lust bevangen; daarom zo weenden ook de kinderen Israëls wederom, en zeiden: Wie zal ons vlees te eten geven? Toen hoorde Mozes het volk wenen door hun huisgezinnen, een ieder aan de deur zijner hut; en de toorn des HEEREN ontstak zeer; ook was het kwaad in de ogen van Mozes, enz.

Onlangs beschouwden wij de ontevredenheid en murmuring des volks. Wij gaan thans voort met de oorsprong en de uitwerking daarvan te beschouwen. Hoe kwam het dan dat Israël zo ontevreden werd en zich zo wrevelachtig betoonde? Ach! er was niet alles in de Rode zee verdronken, wat wel degelijk daarin had moeten verdrinken. Er was onder de kinderen Israëls een volk, dat de zonderlingen naam voerde van Haasafsuf, dat door Luther met het gepeupel vertaald is; in het Nederlands: het gemene volk; in het Frans: het saamgeraapte volk; zo ook in het Grieks. Welk volk dit was, weet ik niet. Zij worden van de eigenlijke kinderen Israëls onderscheiden, zij waren dus geen nakomelingen van Abraham, zij waren ook niet, wat men in het algemeen onder het gepeupel verstaat. Welke mensen waren het dan? Exodus 12:37 wordt er het eerst gewag van gemaakt, waar de Lutherse overzetting hen: veel gepeupel noemt. Daar staat: “Alzo reisden de kinderen Israëls uit van Rameses naar Sukkoth, omtrent zeshonderd duizend te voet, mannen alleen, behalve de kinderkens, en veel Eref raf, veel gepeupel trok met hen. Dat woord komt ook voor in Nehemia 13:3 en Jer. 50. Het is eigenlijk een gemengde hoop, ook slechts volk en ongedierte; en de wevers noemen het: inslag. Bij Nehemia worden onder die benaming de Ammonieten en Moabieten verstaan, die volgens een Goddelijke instelling nimmer in de gemeente Gods mochten komen, omdat zij Bileam tegen Israël huurden, om hen te vloeken, hetwelk de Heere in zegeningen veranderde.

Welke mensen zullen dat toch wel geweest zijn, die alzo het volk Israëls hebben aangehangen? Wij weten het niet. Maar het was een slecht volkje, het bracht Israël in allerlei verzoeking, in zonden en daardoor in ongelukken, en als het bij de profeet Jeremia heet: het zwaard zal over hetzelfde komen, dan is het voor Israël zeer te wensen, dat het alleen wone.

Alzo zijn wij dat raadsel van dat Haasafsuf tamelijk op het spoor gekomen; wij vinden het dan ook in onze tijd onder Israël, en wel op tweeërlei wijze. Vooreerst: In het begin bestond het christendom uit louter ware christenen, wedergeboren gelovigen. De verschrikkelijke vervolgingen, die zij moesten ondergaan, veroorzaakten, dat geen andere dan oprechten, in waarheid door de Vader getrokken en geleerden zich tot hen voegden, of juist door die wrede vervolgingen, welke niemand zonder wederbarende genade en leven verdragen kon, weder van hen afgescheiden werden. Die waren niet uit ons, anders waren zij bij ons gebleven. Zij behoorden ook wellicht voor enigen tijd door de aangematigden naam tot de christenen, doch werkelijk tot het heiden- of Jodendom, tot de wereld en de heerschappij der duisternis. Hun afval was daarom zeer natuurlijk en geen schade, maar wel voordeel voor het ware. Nochtans mengde zich reeds vroegtijdig allerlei onkruid onder de tarwe, hetgeen niet kon verhinderd worden, maar wel te beklagen was. Maar toen er volkomen uitwendige wereldse voordelen met het christendom verbonden werden, toen later Karel de Grote onze heidense voorouders te vuur en te zwaard tot het christendom dwong, dat toch op zulk een wijze onmogelijk is, toen verminderde het getal heidenen geweldig, en nam dat der naamchristenen verbazend toe; maar de waarheid, de Godzaligheid, het Koninkrijk Gods won weinig bij dat alles. Een grote menigte gepeupel trok met Israël, en het inslag, het ongedierte, het Haasafsuf werd zeer veel. De christelijke kerk werd gelijk aan een visnet, vol goede en kwade vissen; gelijk aan een akker, waar onkruid en tarwe onder elkander opwassen, ja, waar men door al het onkruid nauwelijks enige tarwe gewaar wordt, voor louter goddeloosheid geen Godzaligheid, voor louter bij- en ongeloof geen waarheid meer vinden kon.

Ach ja! het gepeupel nam zozeer de overhand, dat het Haasafsuf de Israëlieten in de personen der Abigensen, Waldensen en andere getuigen der waarheid op de verschrikkelijkste wijze tot op de gehele uitroeiing vervolgde. In onze dagen telt men de christenen bij millioenen, en onze gemeente alleen telt enige duizenden leden. Elke partij gevoelt zich door de veelheid der hoofden, die zij telt, geveleid. Het is haar wel, als onder haar koningen, vorsten, machtigen en rijken worden gevonden, waarop zij vertrouwt. Maar wegen doet men niet, men telt slechts. Evenwel hier komen die gewichtige woorden van Jezus tepas: “Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren;” en: “De poort is wijd en de weg is breed, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die daarop wandelen;” en “Niet allen, die tot Mij zeggen: Heere, Heere! zullen ingaan in het Koninkrijk der hemelen;” maar dat Hij tot velen zal zeggen: “Ik ken u niet, en weet niet vanwaar gij zijt,” al mochten zij ook voorwenden wat zij willen. Ja, in het algemeen geldt dit: “Het vaste fundament Gods staat, hebbende dezen zegel: de Heere kent degenen, die de Zijnen zijn, en: Een iegelijk, die de Naam des Heeren noemt, sta af van ongerechtigheid.” Met de grote menigte is God niet gediend, en eindelijk komt het tot een scheiden, wanneer de korrels van het kaf afgezonderd, dit voor het vuur, de eersten in de schuur verzameld worden. Het ware christendom wordt niet vermeerderd door het huwelijk, niet door doop en het doen van belijdenis, maar wel door de geboorte uit God. De menigte van ruwe lieden, die in het christendom zijn, behoren er eigenlijk volstrekt niet toe, maar zijn Haasafsuf. Er waren te allen tijde mensen, die door een

nauwkeurige kerkelijke tucht dat kwaad wilden afzonderen, of zelfs een reine, uit enkel ware christenen bestaande gemeente van Christus oefent, is van dien aard, dat zij voor de meesten geen straf, maar wel eigen keus is. Want die straf bestaat daarin, dat de gemeente goddeloze en ongelovige mensen van haar gemeenschap en van het avondmaal uitsluit. Maar ziet, dat doen deze vanzelf en zij zouden het veeleer voor een straf houden, als zij tot het aanhoren van Gods Woord en tot het komen aan de tafel des Heeren gedwongen werden. Enige andere kleine, voorheen gebruikelijke tuchtmiddelen zijn vanzelf onbruikbaar geworden. Men moet alzo over de breuke Sions en de verbreking van Jozef zich heimelijk bedroeven, bidden en werken wat men door genade vermag. De Heere zal ze eindelijk zenden, die de breuken helen, en de wegen verbeteren. Hij zal wel met geduchte oordelen komen, en eindelijk de laatste dag opstaan, om de schapen van de bokken te scheiden. Intussen zie een ieder ijverig toe, dat hij niet slechts in naam, maar ook inderdaad en in waarheid een christen worde bevonden, ja, een gezalfde des Heeren zijn moge.

De in de 17^e eeuw door de predikant de Labadie genomen proef, om een reine gemeente te vergaderen, moest natuurlijk mislukken, en bracht hier en ginds niets dan verwarring teweeg, daar die leraars, welke dit denkbeeld omhelsden, geen anderen dan de kinderen van wedergeboren ouders doopten, geen anderen dan wedergeborenen het Avondmaal wilden toedienen, terwijl de Heere toch bevolen heeft, het onkruid naast de tarwe te laten staan tot de oogsttijd, omdat anders lichtelijk onkundige sorteerdere de tarwe met het onkruid blijft, maar in tarwe mocht herschapen worden. Een ieder ga slechts uit het midden van hen en rake niets onreins aan; een ieder lere bedenken, dat het gevaar vanwege het gepeupel zeer groot is, opdat hij gedurig biddend op zijn hoede zij. Ziedaar de ene wijze, waarop het gepeupel nog steeds onder Israël is. Maar het is er ook nog op een andere, veel bozer wijze. Wij zeggen in beeldspraak, het is, helaas, niet alles in de Rode zee verdronken, wat daarin naar recht wel had mogen en moeten omkomen. Al zijn de Egyptenaars ook allen omgekomen, zo heeft toch de Haasafuf zich er mede doorheen geworsteld. Vandaar die tranen! Zonder beeldspraak: in de rechtvaardigmaking ten leven heeft bij de ware gelovigen de zonde alleszins in eens en voor altijd zowel hare verdoemende als haar heersende kracht verloren door het bloed en den Geest van Jezus Christus. Er is op eenmaal een grote, een wezenlijke verandering in hen voortgebracht van het boze ten goede. Hun verstand is verlicht, hun wil geheiligd, hun gemoedsbewegingen zijn in orde gebracht, de leden des lichaams tot wapenen der gerechtigheid ten dienste gesteld. Maar de Schrift leert ons, in overeenstemming met de ervaring, dat in die gelovige personen naast den Geest ook nog vlees aanwezig is, en dat deze elkander wederzijds vijandig en strijdig tegenstaan; dat naast de nieuwe ook nog een oude mens voorhanden is, die door de eerste gekruisigd en gedood wordt, waartegen hij zich evenwel dapper verweert, en dit weleens met dat gevolg, dat iemand door een misdad overvallen wordt en zondigt, zoals Paulus en Johannes spreken. Maar naar de orde behaalt de nieuwe mens gedurig de overwinning. De laatstgenoemde apostel zegt: “Die de zonde doet is uit den duivel, maar die uit God geboren is, zondigt niet, hij kan niet zondigen; want zijn zaad blijft in hem.” Zo zeker dit

nu is, zo waarachtig is het ook wat dezelfde apostel schrijft: “Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelven en de waarheid is in ons niet.”

Het is met het hart der gelovigen eveneens gesteld als met het hart van andere mensen; slechts met dit gewichtig onderscheid, dat bij genen een Goddelijk zaad is, dat zich tegen het zondige krachtig en nadrukkelijk verzet, het meer en meer en eindelijk volkomen verdringt en overwint. Daartoe zijn zij geroepen. Het is hun dagelijks werk, niet de wil van de oude mens op te volgen, maar hem uit en de nieuwe mens aan te doen, zich steeds te vernieuwen in de geest des gemoeds. Zij mogen niet met zichzelf tevreden, ledig en lui zijn en zich verbeelden, dat zij het alrede gegrepen hebben, maar dewijl zij zulke dierbare beloften hebben, moeten zij integendeel voortvaren in de heiligmaking; nooit menen, dat zij reeds tot de volmaaktheid gekomen zijn, maar er naar jagen, of zij het grijpen mochten, waartoe zij door Jezus Christus gegrepen zijn. Op deze weg zal het diepe verderf van hun hart en de verschrikkelijke onmacht van het vlees, de afschuwelijkheid van de kracht der zonde, de ontoereikende werkzaamheden van de werken der wet, met alle eigen bemoeienissen en pogingen, de listen des duivels en de onuitsprekelijke noodzakelijkheid der genade van onze Heere Jezus Christus met Zijn Borggerechtigheid en de zegepralende kracht des Geestes openbaar worden. Voorzeker, o Israë! Wordt gij deze Haasafsuf in uwe legerplaats met bekommernis gewaar! Gij weet zelfs menigmaal niet wat het is, maar gevoelt zijn beweging zeer wel, en hebt overvloedig aandrang om te worstelen en te strijden, opdat hij u niet boven het hoofd wasse, u uit het leger verdringe en het inneme. Met recht is het een gemengde hoop, een gemeen, onzedelijk, halsstarrig, samengeraapt volkje, welks oorsprong men niet recht kent, vanwaar het is en waar het heen wil. Ach! dat er een Nehemia kwame, om het van Israë af te scheiden! En wij gunnen het Jeremia hartelijk, als hij aankondigt: “Het zwaard zal komen over dat gepeupel en ongedierte,” want in zoverre de oude mens sterft zal de nieuwe levend worden.

Het gedrag van het beluste volk maakte het Mozes, die daaraan geen deel had, bang, dewijl hij boze gevolgen daarvan tegemoet zag. Hij had ook reden om bang te worden; want des Heeren toorn ontstak zeer. Hij greep spoedig naar de straf, en stak een vuur onder hen aan, dat het uiterste des legers verteerde en zeer vele mensen doodde, die men aldaar begroef, waarom deze legerplaats Lustgraven genoemd werd. God toornt hier naar de wet, en o! hoe ver gaan haar heilige eisen, hoe ver gaat de heiligheid Gods! Hier worden toch tenminste nog geen boze werken uitgeoefend. Het bleef bij het verlangen, en dat wel naar iets, dat op zichzelf volstrekt niets kwaads was. Want welk kwaad steekt er in, als iemand in een dorre, brandende woestijn begeerte ontwaart naar verkoelende vruchten? Het is waar, er kwamen enige boze, God beledigende woorden voor, waardoor zij Hem uitdaagden en hoonden, terwijl de waarschuwing toch altijd geldt: “Dwaalt niet, God laat zich niet bespotten.” Maar ach! hoe menigmaal gebeurt dit, en wat zou er van de mensen worden, als dit voortdurend gestraft werd, zoals God dit Zijn uitverkoren volk deed! Hoevele verontschuldigungen zouden er niet kunnen worden ingebracht. Maar niets van dat alles, de meest gepolijste en fraaiste verontschuldigungen zijn niets. Het gebod zegt: “Gij zult niet begeren,” anders zijt gij de

straf des vuurs schuldig, waarin gij voor uwe begeerten boeten moet; want ook de begeerte is zonde, en zij mag nimmer in ons hart komen. En “vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.”

Daaruit zien wij, hoezeer het de mensen aan het ware en juiste begrip van de zonde en hun wetteloosheid en strafwaardigheid ontbreekt! Als zij veel doen, dan willen zij nog wel toestemmen, dat deze en gene daad overtreding der wet, ja zonde is, maar beweren dan toch daarbij, dat men dit kan doen, zonder nochtans in het algemeen een slecht mens te zijn en een verkeerd hart te hebben. Met de woorden neemt men het alzo niet nauw en is er verre van verwijderd, om Christus te geloven, dat “de mens van elk ijdel woord, dat hij gesproken heeft, rekenschap zal geven.” Dat zij voor God strafwaardig zullen zijn, komt hun volstrekt niet in de gedachte; want de wereld heeft over het geheel een beklagenswaardige god, die zij noch vreest, noch liefheeft, van wie zij, met ernst gezegd, noch goed noch kwaad verwacht. Maar dat nu zelfs de begeerte reeds zonde is en deze reeds de mens verdoemelijk maakt, dat wil de beluste wereld niet geloven. Intussen zij moge het niet toestemmen, daarom houdt het niet op waarheid te blijven, dat reeds het begeren, het verlangen een verdoemelijke zondaar is. Want wij vermogen niet hetgeen waarachtig is, onwaar te maken, en de wet laat zich niet door ons verdraaien, verzwakken of verwringen, maar zij eist onderwerping en gehoorzaamheid, op straffe van de eeuwige dood. Het is nochtans niet te verwonderen, dat het niet erkend wordt, dat de begeerte reeds zonde is. De apostel Paulus zelf bekent, dat er een tijd in zijn leven geweest is, dat ook hij dit vanwege de blindheid zijns harten niet had ingezien. Maar juist omdat hij dit niet inzag, gelukte het hem, zich voor onbestraffelijk naar de wet te houden, daar hij zekerlijk tegen de overige negen geboden niet grovelijk zondigde. Met Christus wilde hij niets te doen hebben, daar hij Hem voor zijn persoon tot niets kon gebruiken, en hij Hem daarbij beschouwde als Iemand, Die de hem zo dierbare wet ontbond. Maar ziet, hoezeer was hij verwonderd en beschaamd toen hem de ogen voor het eerst daarover opengingen, dat zelfs de begeerte zonde is! Dat gaf hem, om zo te zeggen, de sleutel van het Evangelie, en niemand was meer verblijd over de inhoud van dat Evangelie, dewijl het de gerechtigheid openbaart, die voor God geldend is en verkregen wordt door het geloof in Jezus Christus, dan juist hij, die anders zo geweldig daartegen woedde. Indien gij eerst met hem leert kennen en verstaan, dat de begeerte zonde is, dan zult gij ook met hem treuren, aan uzelf vertwijfelen, zeer gaarne uwe toevlucht tot Christus nemen en met Paulus een oneindige waarde in Hem vinden. Maar dat de begeerte zonde en des vuurs en des doods schuldig is, dat leert de geschiedenis bij de lustgraven op de nadrukkelijkste wijze, indien gij tenminste voor zulk een lering vatbaar en gewillig zijt.

De eisen Gods zijn van een uitgestrekte aard. Wij moeten overal onze eigen wil doden en de alleen goede wil van God zonder enig tegenspreken gehoorzamen; wij moeten, als het van ons geëist wordt, alle, ook de onschuldige wensen laten varen, ons gewillig het gevoeligste lijden en ontberingen laten welgevallen. O God, wat gaan Uw eisen ver! Wie is instaat er aan te voldoen dan hij, die Gij machtig maakt. Maar het moet er ons vurig om te doen zijn, een volkomen mens te worden, tot alle goed werk toegerust, door het geloof in Jezus Christus. De christen moet leren onder alles te bukken, zich in alles te

schikken, tot alles, de zonde uitgezonderd, ja te zeggen. Het gebeurde in het leger maakte Mozes vreesachtig. Want de oordelen Gods zijn beangstigend, ook als zij in genade geschieden, en men heeft alle reden om ze te vrezen. Ook zijn gemoed is aangegrepen, bedroefd, ontstemd. Hij heft een klagstem op en stort die uit voor den Heere met vele woorden, die wij in vers 11-15 lezen, en waarin weinig geloof doorstraalt. Hij beschouwt zichzelf als veel te onbekwaam tot hetgeen hij toch ten uitvoer brengen moet, en hij gevoelt zich zo alleen, hij bezwaart er zich eerst over, dat de Heere hem niet genadig was. “Waarom,” zo vraagt hij, “heb ik geen genade in uwe ogen gevonden”, of: “Heb ik anders genade gevonden in uwe ogen?” Het laatste klinkt inderdaad als het ware twijfelachtig: Heb ik ze gevonden of niet? Ik weet het niet, ik zie het niet, ik gevoel het niet. O Mozes, Mozes! kunt, durft gij nog zo vragen? Heeft de Heere het u dan niet nog kort geleden met de duidelijkste woorden gezegd: Gij hebt genade gevonden in Mijn ogen. Hebt gij daarvan niet de verbazendste bewijzen ontvangen? Heeft God niet zelfs uw bede, om u Zijn aangezicht te laten zien, in zoverre verhoord, als zij voor verhooring vatbaar was, en al Zijn weldadigheid en goedheid voor u voorbij laten gaan? En gij spreekt zo twijfelachtig, en vraagt: waarom vind ik geen genade in Uwe ogen?

Wij zien het aankomen, gij zult ons nog beklagenswaardiger blijken van die aard geven, en de Haasafsuf ook bij u laten zien. Evenwel al laten wij dit ook op zichzelf berusten, zo is het nochtans volstrekt geen ongewoon en zeldzaam verschijnsel, dat zelfs personen, die de krachtigste en doordringendste verzekeringen van hun door den Heere verleende genade hebben ontvangen, nochtans daarna door hevige twijfelingen aangevallen worden, hoewel dit toch niets tegen de oprechtheid hunner begenadiging bewijst. Want twijfelingen zijn geen bewijzen; genade hebben en weten dat men genade heeft is tweërlei, en het eerste kan zeer wel zonder het laatste plaatsvinden, en dit gebeurt ook niet zelden. Het is waar, men zou het bijna voor onmogelijk houden, dat iemand, die een- of zelfs meermalen verzekering van de geschonken genade ontving, zodat elke twijfeling daaraan als het ware onmogelijk werd gemaakt, nochtans weder geducht daaraan zou kunnen twijfelen. Maar het gebeurt toch wel, somtijds vanwege een begane misslag, maar ook zonder dit; en dat is ook heilzaam, om velerlei redenen. De christen moet nimmer op zijn ontvangen verzekering, maar wel op Christus alleen en geheel zijn vertrouwen stellen, en zodra daaraan iets hapert is het nodig en nuttig, dat er met betrekking tot de verzekering een aanvechting komt. Het dient ook tot zijn verootmoediging.

Hij leert zijn zwakheid kennen, zelfs om vast te houden wat hij toch zo vast meende te hebben; zijn afhankelijkheid van den Heere, daar hij niets kan aannemen, tenzij het hem van boven gegeven worde, enz. Maar het is iets bijzonder kostelijks en noodzakelijks, met David te kunnen zeggen: daar, in die ure, onder die omstandigheden, nadat dit en dat voorgevallen was, toen vergaaft Gij mij de ongerechtigheid, nadat dit en dat voorgevallen was, toen vergaaft Gij mij de ongerechtigheden mijner zonden, en dat had bij mij deze en die verblijdende, heiligende en zaligmakende uitwerking, zodat het een gehele herschepping bij mij teweegbracht. Al wordt dat ook van achteren bestreden, zo blijft het toch vast, al zou de ziel zich ook juist

niet daaraan kunnen vasthouden. Mozes kwam het tenminste alzo voor, dat God hem niet genadig genoeg was, anders zo meent hij, zou God de last van het ganse volk niet op zijn schouders alleen nederleggen, en hij vraagt: “Waarom hebt Gij aan uwen knecht kwalijk gedaan?” Het is niet iets zeldzaams, of volstrekt ongehoords, dat de begenadigden soms op de gedachte komen: als God hun genadig was, gelijk zij toch hopen en waarvan zij duidelijke bewijzen en proeven menen te hebben, dan zou Hij zulk een lijden, beproevingen en verzoeken van hen afkeren, zoals dit het geval is met hen, die hen omringen. Zij zien zich buiten staat gesteld beiden met elkander te rijmen. Zij zouden ook wel willen zeggen: Indien ik genade gevonden heb in uwe ogen, waarom hebt Gij dan uwe knecht kwalijk gedaan? Hoe is het mogelijk, dat ik dan lijden, verzoeken en aanvallen van die aard moet ondervinden en verdragen; hoe is het mogelijk, dat ik zulke oproerigheden van ongeloof en verderf ervaren moet, dat al mijn bidden zo weinig verhooring vindt; dat het op die wijze, van zulk een lange duur, zo hevig zijn kan? Dergelijke vragen kunnen zich met onstuimigheid aan de ziel opdringen en haar lijden zeer verzwaren. Gideon zeide ook eens: “Zo de Heere met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren?” Hij kon ook de treurige toestand van het volk en de genade des Heeren niet met elkander in overeenstemming brengen; hij meende, als de Heere met hen was dan kon het hen zo niet gaan als het ging. De doorn, die Paulus in het vlees droeg, zal hem niet alleen zeer bezwaarlijk zijn geweest, maar ook als een oorzaak zijn voorgekomen, om te vragen: Zijt Gij mij genadig, waarom hebt Gij dan aan Uwe knecht kwalijk gedaan? En nu bad hij vurig om daarvan verlost te worden, hetgeen hem nochtans ten deel werd. Hoevele dingen vindt men niet in de handelwijze des Heeren tijdens Zijn omwandeling op aarde, die met Zijn goedertierenheid zich kwalijk laten rijmen. Had Hij de discipelen lief, gelijk dit toch in waarheid het geval was, hoe kon Hij hen dan een ganse nacht lang met tegenwind en golven laten worstelen, nadat zij op Zijn bevel, zonder Hem, van de oever moesten afsteken; en waarom moest de stormwind Petrus en het ganse schip in levensgevaar brengen, zodat zij allen van angst schreeuwden? Wanneer Hij de Kananese vrouw toch wilde helpen, waarom maakte Hij dan al die omstandigheden? Hij ging in een huis en wilde het niemand laten weten, enz. Zelfs Zijn discipelen geraakten dikwijls bij Hem en met het oog op Zijn doen in verbijstering. Hij had Martha en haar zuster Maria lief, en nochtans hield deze liefde Hem niet terug, de gevoeligste rouw over haar te brengen en haar vier dagen er in te laten smachten.

Ik meen, er staat immers: “Geen plaag zal uwe tent naderen.” Is dat dan geen kwaad? Wie kan Zijn moeder zonder weemoed onder het kruis zien staan? Waarom was dan deze gezegende onder de vrouwen niet zo gelukkig als haar man Jozef, die reeds ontslapen was, of waarom is het niet, inplaats: Vrouw, zie uw Zoon”, veelmeer tot haar: “Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn?” Moest dit zwaard ook nog door haar ziel gaan, niettegenstaande al de Goddelijke liefde, waarvan zij het voorwerp was? Heeft God alzo lief? Moet ons dan niets, volstrekt niets kunnen bewegen, Zijn liefde ook zelfs in het geringste te betwijfelen? Beschouwen wij het lot der eerste christenen. Willen wij aan hun vervolgingen de gunst afmeten, waarin zij bij God stonden, dan moeten wij hen immers veeleer houden voor voorwerpen van Zijn toorn dan van Zijn liefde, daar zij als

schapen ter slachting behandeld werden, die dagelijks in de dood werden overgegeven. En hoe ziet het er dikwijls in hun binnenste uit? Is het daar steeds sabbat, Pasen, Hemelvaartsdag, Pinksteren en Kerstdag? Of vindt men daar ook wel de lijdensweek? Is het daar altijd zomer, of is er ook wel een berovende herfst? Is er altijd goed weder, of zijn er ook wel donkere dagen, storm en onweder? Ondervinden alle ware christenen te allen tijde, dat het Koninkrijk Gods gerechtigheid, vrede en blijdschap in de Heilige Geest is, of worden zij ook gewaar, dat men door vele verdrukkingen moet ingaan? Staat hun het Evangelie steeds in volmaakte liefelijkheid en helderheid voor ogen, of worden zij ook gewaar wat een zeker dichter zegt:

Niets dan donkerheid en smarte
Vult ons harte,
Zo Uw zonneglans verdwijnt
En ons Godsvertrouwen kwijnt.

Leest de geschiedenis van Job, hoort David, verneemt wat Jeremia zegt. Ziet hoe duister, benauwd en bedrukt het er dikwijls in hun harten uitziet, en leert daaruit, hoe de over de mens heersende genade het nochtans in het binnenste zo kan laten worden, dat men veeleer daaruit tot toorn dan tot liefde zou besluiten. Hoe wonderbaar luidt het als Job zegt: “De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt. Uwe ogen zien mij aan, daaronder verga ik. Wanneer ik zeg: Mijn bedstede zal mij vertroosten, dan ontzet Gij mij door dromen en door gezichten verschrikt Gij mij.”

“Mijn hart keert om en om, mijn kracht heeft mij verlaten en het licht mijner ogen, ook zijzelfen zijn niet bij mij; ja ik ben als een man, die geen hulp heeft, Uwe grimmigheid gaat over mij, Uwe verschrikkingen verdrukken mij.”

En dat alles zijn geen wederleggingen der Goddelijke liefde? Moet men alzo geloven op hoop waar niets te hopen is? Moet men de boze dag voor goed houden?

Och Heere! sterk ons, sterk ons! zonder U vermogen wij niets. Maar wij kunnen alles, als Gij ons machtig maakt. De niet-christen is ellendig temidden van het geluk. De chisten is zalig temidden der ellende, want de Heere zal Hem uitrukken en tot eer brengen. Mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen. Amen.